

Анотація навчальної дисципліни
ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ В СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

1. *Назва дисципліни* – «Демографічні проблеми в світі та в Україні».
2. *Лектор* – доцент Сегіда Катерина Юріївна
3. *Курс* – 1 (другого (магістерського) рівня вищої освіти), весняний семестр.
4. *Кількість*: кредитів – 4; академічних годин – 120 (у т.ч. лекції – 12, практичні заняття – 24, самостійна робота – 84).
5. *Опис дисципліни*:

Мета – теоретична і практична підготовка студентів у галузі управління демографічним розвитком територій, узагальнення попередньо набутих знань з демографії і географії населення, просторові та часові особливості демографічних проблем у світі та в Україні, їх причин та наслідків; набуття практичних навичок фахового просторово-статистичного аналізу демографічних проблем та розробки обґрунтованих заходів демографічної політики.

Завдання: вивчити теоретичні та методологічні основи сучасних концепцій соціально-демографічного розвитку, визначити ключові демографічні проблеми України, їх причини та територіальні особливості, опанувати методичний інструментарій просторово-статистичного аналізу демографічних проблем, моделювання та прогнозування демографічних процесів, навчитися визначати та комплексно аналізувати демографічні проблеми територій різних ієрархічних рівнів, розробляти науково-обґрунтовані заходи демографічної політики.

Зміст: **Тема 1. Методологічні основи геодемографії.** Поняттєво-термінологічний апарат. Джерела демографічної інформації, демографічні дані та їх обробка. Методологічний інструментарій. **Тема 2. Сучасні концепції соціально-демографічного розвитку.** Концепції якості населення. Концепції стадійності демографічних змін. Концепції пояснення та регулювання динаміки чисельності населення. **Тема 3. Регіональні особливості демографічних проблем у світі.** Проблема нерівномірного розподілу населення. Тенденції демографічних процесів. Проблема перенаселення. Проблема депопуляції населення. Тенденції структурних змін. Проблема старіння населення. Демографічна політика. **Тема 4. Регіональні особливості демографічних проблем в Україні.** Проблема депопуляції населення. Демографічна криза. Проблема надвисокого рівня смертності. Проблема низького рівня народжуваності. Демографічні тенденції та особливості демографічної поведінки. Тенденції структурних змін. Проблема старіння населення. Проблема структурних диспропорцій.

7. *Форми та методи навчання* – лекції, практичні заняття та самостійна робота студентів згідно програми курсу.
8. *Форми організації контролю знань, система оцінювання* – усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне), перевірка виконаних практичних робіт,

контрольні роботи (поточна та підсумкова).

9. *Навчально-методичне забезпечення*: 1. Нємець Л. М. Географія населення: українсько-російсько-англійський словник термінів та понять: навчальний посібник / Л. М. Нємець, К. Ю. Сегіда. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – 144 с. 2. Сегіда К. Ю. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Географія населення з основами демографії» (для студентів-географів 3 курсу спеціальності «Економічна та соціальна географія»). – Видання третє. Доповнене. – Харків, 2015. – 54 с. http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Методичка_курсова-робота_2015.pdf 3. Сегіда К. Ю. Географія населення з основами демографії: методичні рекомендації до аудиторної та самостійної роботи студентів бакалавріату другого курсу спеціальності 103 Науки про Землю освітньої програми «Географії» спеціалізації «Економічна та соціальна географія» / К. Ю. Сегіда, О. О. Паталашка. – Харків, 2018. – 82 с. http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/07/Геогр.населення-103_практ_2018-1.pdf; 4. Опорні конспекти лекцій, методичні розробки практичних занять.

10. *Мова викладання* – українська.